

RAAP-NOTITIE 2419

Plangebied Pelikaanstraat te Assen

Gemeente Assen

**Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: Geofox-Lexmond B.V.

Titel: Plangebied Pelikaanstraat te Assen, gemeente Assen; archeologisch vooronderzoek:
een bureau- en inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: oktober 2007

Auteur: drs. J.E.A. Jans

Projectcode: ASPE

Bestandsnaam: N02419-ASPE.doc

Projectleider: drs. J.E.A. Jans

Projectmedewerker: D. van den Berg

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 24633

Autorisatie: dr. G. Aalbersberg

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 0294-491 500

Leeuwenveldseweg 5b

telefax: 0294-491 519

1382 LV Weesp

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 5069

1380 GB Weesp

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2007

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Inleiding

Algemeen

- *opdrachtgever*: Geofox-Lexmond B.V.
- *aanleiding onderzoek*: planontwikkeling ten behoeve van nieuwbouw
- *datum uitvoering veldwerk*: 8 oktober 2007

Locatiegegevens

- *plangebied*: het plangebied ligt ten oosten van het centrum van Assen, ten zuiden van de Mezenlaan, ten oosten van de Sperwerstraat en ten westen van de Pelikaanstraat.
- *kadastrale gegevens*: kadastrale gemeente Assen, sectie V, perceel 1193
- *plaats*: Assen
- *gemeente*: Assen
- *provincie*: Drenthe
- *kaartblad topografische kaart Nederland 1:25.000*: 12D
- *plangebied in gebruik als*: braakliggend terrein
- *oppervlakte plan-/onderzoeksgebied*: ca. 6400 m²
- *centrumcoördinaten (X/Y)*: 234.896/556.772

Onderzoeksvragen

Is de bodemopbouw in het plangebied zodanig dat archeologisch vervolgonderzoek zinvol is? Zijn er aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen?

Het bureau- en inventariserend onderzoek is uitgevoerd volgens de normen die gelden in de archeologische beroepsgroep c.q. de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.1 (KNA). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), die valt onder de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>). In het kader van het Interimbeleid werkt RAAP onder de opgravingsvergunning van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten. Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

Archeologische gegevens

- *archeologische verwachting*: het plangebied ligt in een zone die niet bodemkundig gekarteerd is. Aan dergelijke zones is op de IKAW (ROB, 2005) geen verwachting toegekend.

- *advies van het Drents Plateau*: volgens de huidige richtlijnen dienen in eerste instantie 6 gutsboringen per ha, per plan te worden gezet. Dit is uitsluitend om een betrouwbaar beeld van de gaafheid van de bodem te verkrijgen (verkenning). Daar waar de bodem intact is zal vervolgonderzoek moeten plaatsvinden (kartering).
- *ARCHIS-waarnemingen en -vondstmeldingen (nationaal Archeologisch Informatie Systeem)*:
 - in plangebied: geen
 - in de directe nabijheid (< 300 m): geen

Historische gegevens

- *historische kaarten*: op de Franse kaart uit 1811-1813 (Versfelt & Schoor, 2001), de kadastrale minuut uit 1811-1830 (www.watwaswaar.nl), de topografische kaart uit 1853/1854 (Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990), de topografische kaart uit 1905 (ROBAS producties, 1990) en de militair topografische kaart uit 1940 (De Pater, Schoenmaker e.a., 2005) worden in het plangebied geen voor de archeologie belangwekkende elementen afgebeeld. Op de topografische kaart uit 1961 (Kuiper, 2006) wordt voor het eerst bebouwing in het plangebied weergegeven. Het betreft de Jacob Elemaschool die tussen 1940 en 1961 gebouwd is. Deze school beslaat een groot deel van het plangebied. Op de topografische kaart van 1992 (Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992) wordt naast de school tevens een huis afgebeeld in de noordwestelijke hoek van het plangebied. Op de topografische kaart uit 2004 (ANWB media, 2004) bevindt alleen dit huis zich nog in het plangebied, de school is dan reeds afgebroken. Op dit moment bevindt zich helemaal geen bebouwing meer in het plangebied.

Bodemkundige en/of geologische gegevens

- *bodem volgens bodemkaart*: niet gekarteerd (bebouwde kom; Staring Centrum, 1991).
- *geologie volgens geologische kaart*: fluvioperiglaciale afzettingen (matig fijn tot matig grof zand, plaatselijk met leem, gyttja en veen; Rijks Geologische Dienst, 1990: code Tw4) bedekt met dekzand dunner dan 2 m.
- *geomorfologie volgens de geomorfologische kaart*: bebouwd, maar in de directe nabijheid van grondmorene (met of zonder welvingen, bedekt met dekzand, zwak golvend; www.meetnetlandschap.nl: code 3L2). Het plangebied ligt in de nabijheid van (uitlopers van) het beekdal van de Drentsche Aa.

3 Veldonderzoek

Booronderzoek: methode

- *positie boringen*: in een driehoeksgrid van 30 x 50 m
- *gebruikt boormateriaal*: gutsboor (2 cm diameter)
- *totaal aantal boringen*: 8
- *minimaal geboorde diepte*: 1,5 m -Mv

- *maximaal geboorde diepte: 2,8 m -Mv*
- *boorbeschrijvingen: lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989).*
- *X-/Y-coördinaten boringen gemeten met: meetlinten*

Booronderzoek: resultaten

- *beschrijving laagopeenvolging (lithologisch) en interpretatie (lithogenetisch):* de laagopeenvolging in het plangebied wordt van boven naar beneden beschreven. De toplaag bestaat uit een 0,7 tot 1,75 m dikke verstoorde laag/ophogingslaag (overwegend bruingrijs tot lichtgrijsgeel, vaak humeus, zwak siltig zand met veen- en/of keileembrokken en een enkel fragment recent puin; of lichtgroengrijze, sterk zandige leem met zandbrokken). Het terrein is na 1940 en voor 2004 voor het overgrote deel bebouwd geweest. De verstoorde laag en het ophogingsmateriaal zijn waarschijnlijk het gevolg van het bouwrijp maken van het terrein.

Onder de verstoorde laag/ophogingslaag bevindt zich in de boringen 3 en 5 dekzand (lichtgrijs, zwak tot matig siltig, zwak grindig, matig tot zeer fijn zand). In het dekzand is geen podzolbodem waargenomen. Onder het dekzand in boring 5 en in de boringen 2, 6, 7 en 8 onder de verstoorde laag/ophogingslaag bevindt zich een laag organisch materiaal (donkerbruin tot zwartgrijs, zwak zandig tot mineraalarm veen en/of detritusgyttja, incidenteel met een kleilaagje). Mogelijk behoort deze laag organisch materiaal tot de pleistocene opvulling van een beekdal. Het kan echter ook zijn dat zich een uitloper van het beekdal van de Drentsche Aa in het plangebied bevindt die in het Holoceen met veen is opgevuld. Onder het veen en/of detritusgyttja of direct onder de verstoorde laag/ophogingslaag zijn fluvioperiglaciale afzettingen aangetroffen (blauwgrijs of lichtblauwgrijs, zwak tot uiterst siltig, matig tot zeer fijn zand, soms met ijzervlekken, wortelresten en/of leemlagen).

Boring 8 is gezet in een natte depressie in het plangebied om vast te stellen of zich hier een eventuele pingoruïne bevindt. Uit deze boring blijkt dat dit niet het geval is.

- *archeologische indicatoren in boringen: geen*

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

4 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

De laagopeenvolging in het plangebied bestaat van boven naar beneden uit een dikke verstoorde laag/ophogingslaag, een enkele keer op dekzand, vaak op veen en/of detritusgyttja, op fluvioperiglaciale afzettingen. Omdat de laagopeenvolging in het gehele plangebied tot in het dekzand tot in het veen/detritusgyttja of tot in de fluvioperiglaciale afzettingen verstoord is, wordt archeologisch vervolgonderzoek niet zinvol geacht. Archeologische indicatoren zijn niet aangetroffen. Aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen ontbreken.

Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het onderzoek wordt voor het plangebied geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen. De voorgenomen bodemingrepen kunnen vanuit archeologisch oogpunt zonder bezwaar worden uitgevoerd.

Contactpersonen

- *contactpersoon overheid*: dr. W.A.B. van der Sanden, provinciaal archeoloog provincie Drenthe (tel. 0592-305932).
- *contactpersoon RAAP*: drs. J.E.A. Jans, projectleider RAAP (tel. 0512-589140).

Literatuur

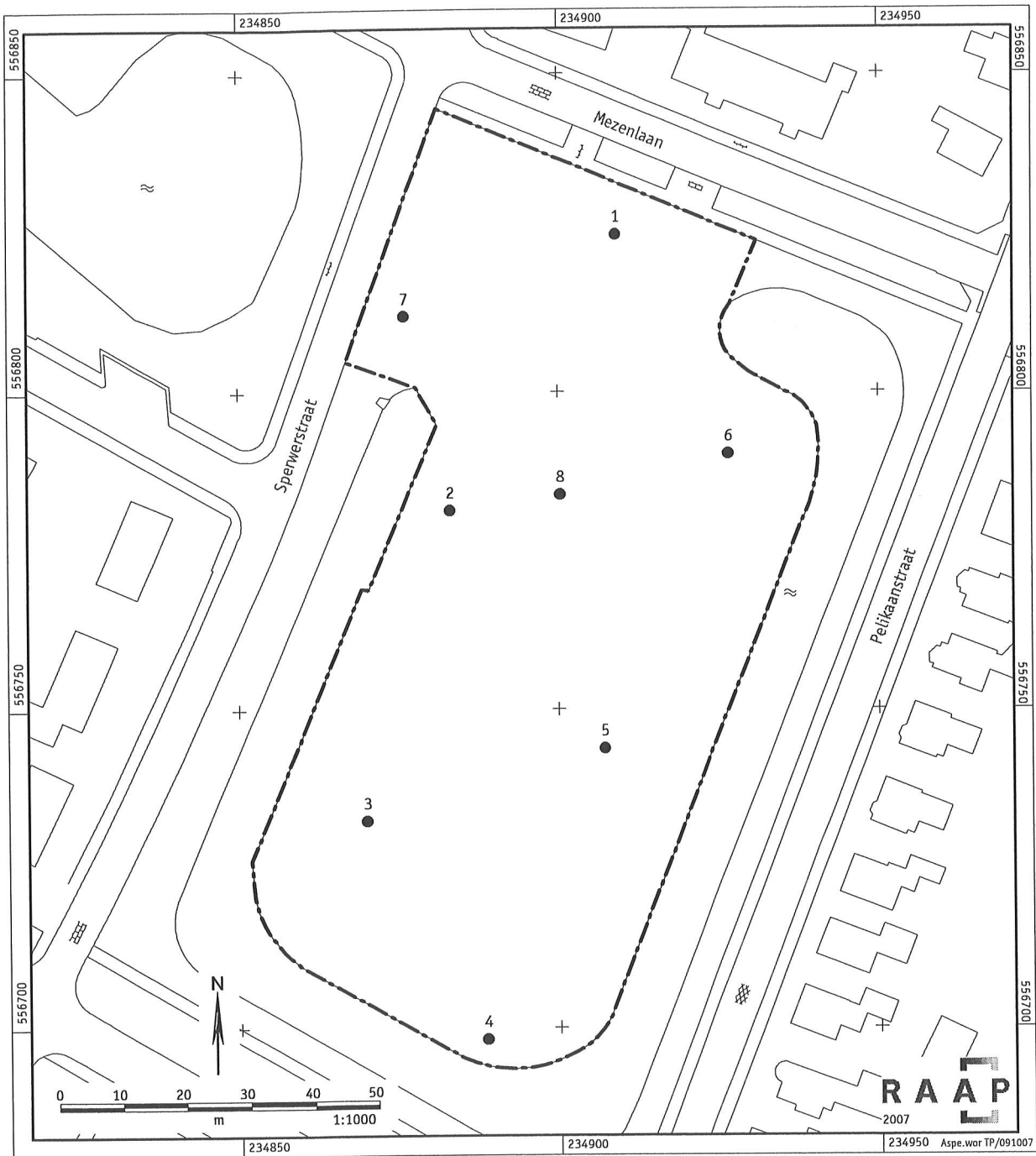
- ANWB media**, 2004. *Topografische Atlas Drenthe, schaal 1:25.000*. ANWB bv, Den Haag.
- Kuiper, M**, 2006. *Atlas van topografische kaarten: Nederland 1955-1965, schaal 1:50.000*. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Pater, B.C. de, B. Schoenmaker e.a.**, 2005. *Grote atlas van Nederland 1930-1950: comprehensive atlas of the Netherlands*. Asia Maior, Zierikzee.
- Rijks Geologische Dienst**, 1990. *Geologische Kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 12 West Assen*. Rijks Geologische Dienst, Haarlem.
- ROB**, 2005. *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) versie 2.1*. Ontleend aan <http://www.archis.nl>.
- ROBAS Producties**, 1990. *Historische Atlas Drenthe. Chromotopografische Kaart des Rijks, schaal 1:25.000*. ROBAS Producties, Den Ilp.
- Staring Centrum**, 1991. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 12 West Assen*. Staring Centrum, Wageningen.
- Versfelt, H.J. & M. Schoor**, 2001. *De Franse kaarten van Drenthe en de noordelijke kust 1811-1813*. Heveskes Uitgevers, Groningen.
- Wolters-Noordhoff Atlasproducties**, 1990. *Grote Historische Atlas van Nederland, schaal 1:50.000; Deel 2: Noord-Nederland 1851-1855*. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.
- Wolters-Noordhoff Atlasproducties**, 1992. *Grote Provincie Atlas Drenthe, schaal 1:25.000*. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

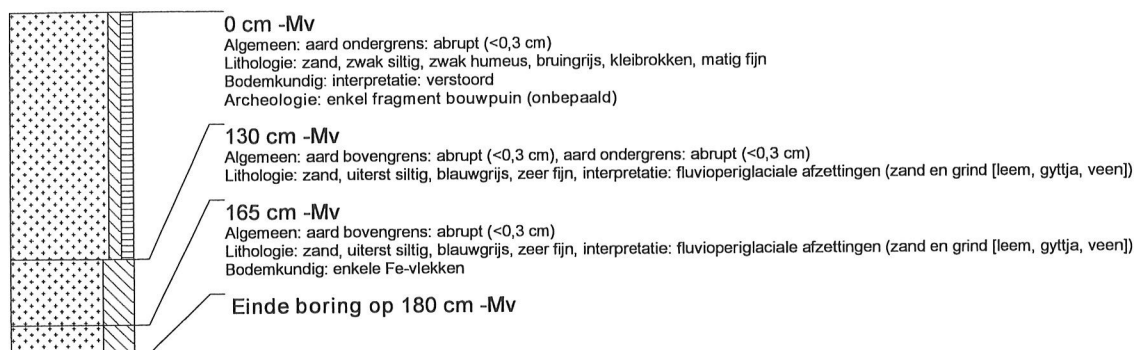
- legenda**
- boring
 - 6 boornummer
 - grens plangebied

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

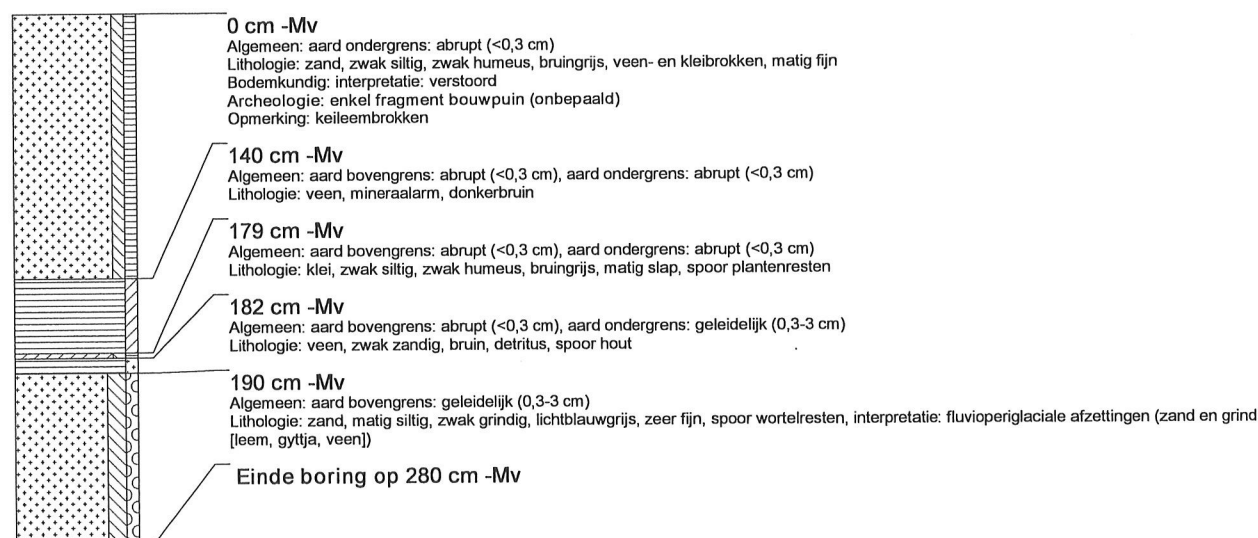
boring: ASPE-1

beschrijver: JJ/DOB, datum: 8-10-2007, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Drenthe, gemeente: Assen, plaatsnaam: ASSEN, opdrachtgever: GEOFOX-LEXMOND BV, uitvoerder: RAAP Noord

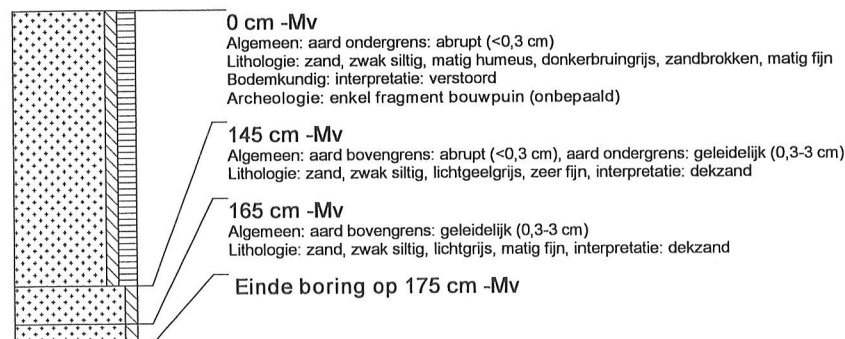
boring: ASPE-2

beschrijver: JJ/DOB, datum: 8-10-2007, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Drenthe, gemeente: Assen, plaatsnaam: ASSEN, opdrachtgever: GEOFOX-LEXMOND BV, uitvoerder: RAAP Noord

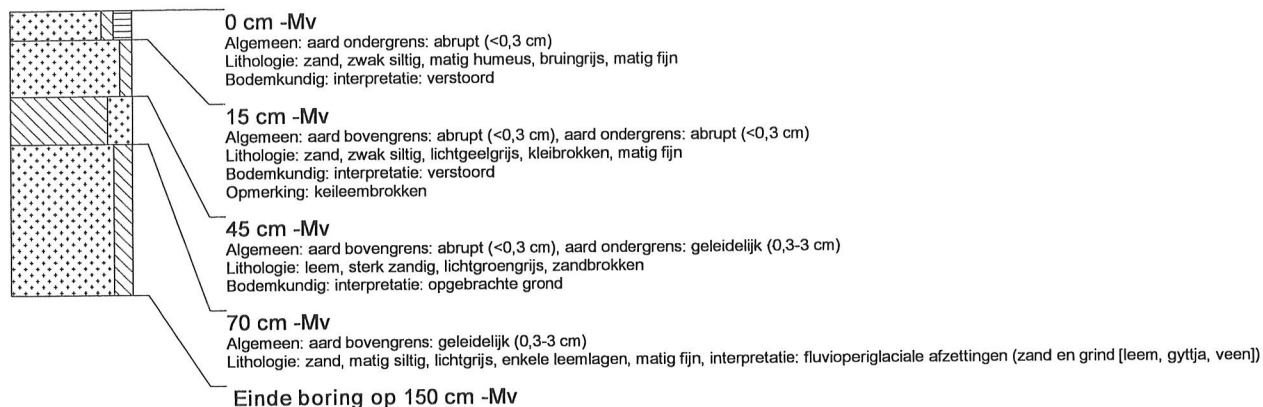
boring: ASPE-3

beschrijver: JJ/DOB, datum: 8-10-2007, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Drenthe, gemeente: Assen, plaatsnaam: ASSEN, opdrachtgever: GEOFOX-LEXMOND BV, uitvoerder: RAAP Noord

boring: ASPE-4

beschrijver: JJ/DOB, datum: 8-10-2007, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Drenthe, gemeente: Assen, plaatsnaam: ASSEN, opdrachtgever: GEOFOX-LEXMOND BV, uitvoerder: RAAP Noord

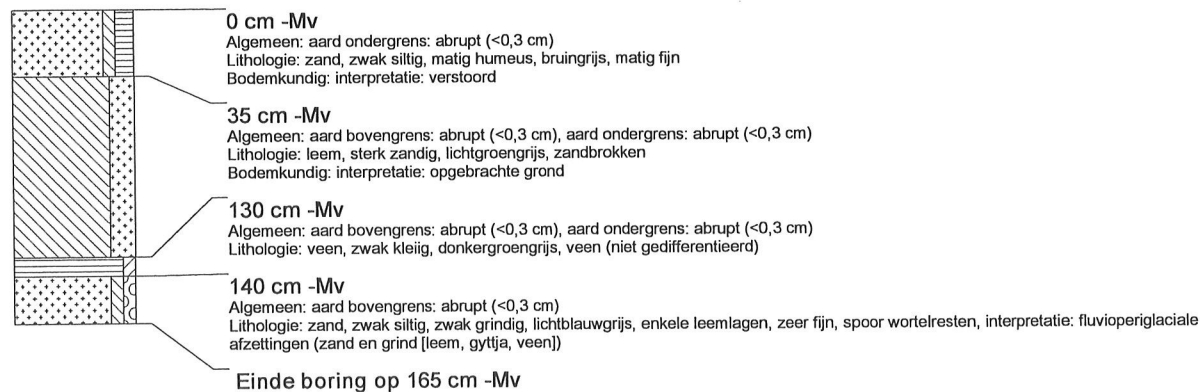
boring: ASPE-5

beschrijver: JJ/DOB, datum: 8-10-2007, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Drenthe, gemeente: Assen, plaatsnaam: ASSEN, opdrachtgever: GEOFOX-LEXMOND BV, uitvoerder: RAAP Noord

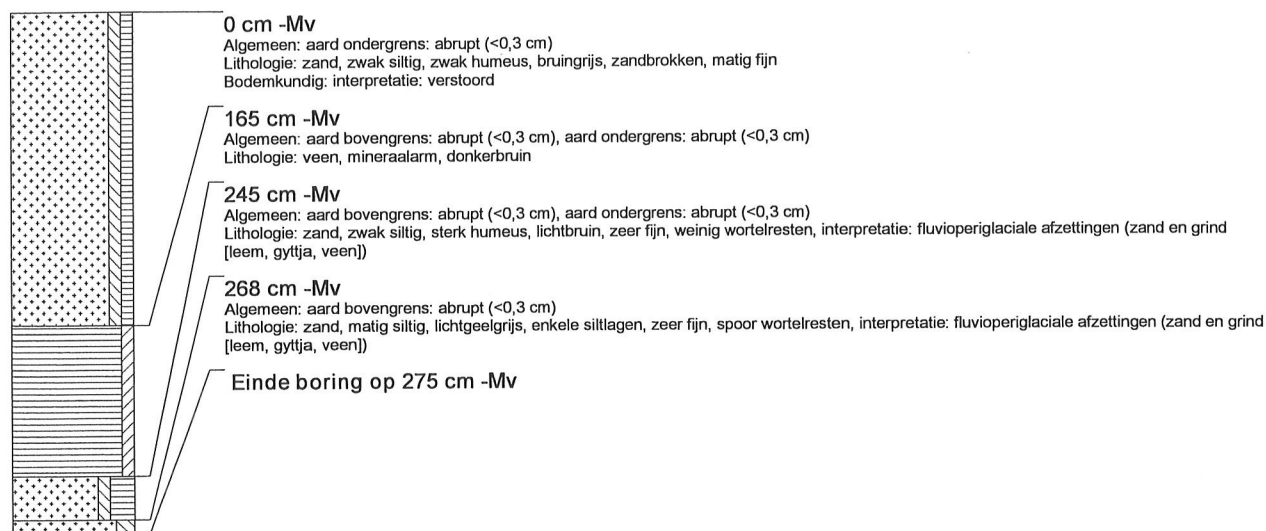
boring: ASPE-6

beschrijver: JJ/DOB, datum: 8-10-2007, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Drenthe, gemeente: Assen, plaatsnaam: ASSEN, opdrachtgever: GEOFOX-LEXMOND BV, uitvoerder: RAAP Noord

boring: ASPE-7

beschrijver: JJ/DOB, datum: 8-10-2007, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Drenthe, gemeente: Assen, plaatsnaam: ASSEN, opdrachtgever: GEOFOX-LEXMOND BV, uitvoerder: RAAP Noord

boring: ASPE-8

beschrijver: JJ/DOB, datum: 8-10-2007, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Drenthe, gemeente: Assen, plaatsnaam: ASSEN, opdrachtgever: GEOFOX-LEXMOND BV, uitvoerder: RAAP Noord

